

Giáo Bắc - “Sự thật không bằng phẳng” là sự thật nào?

30/01/2024

“Sự thật không bằng phẳng” mà các trí thức văn nghệ sĩ nói với ông Nguyễn Văn Nền là sự thật của thời xa lắc, ở nơi không xác định. Thủ Thiêm, Vườn Rau Lộc Hưng là vết thương mưng mủ, tiêu biểu cho căn bệnh ung thư tham nhũng của xã hội hiện nay. Không riêng của Sài Gòn mà cả nước. Có lẽ quá gai góc nên nó thành bằng phẳng.

Tiếc cho ông Nền, trong số những nghệ sĩ, trí thức mà ông được chọn để nghe sự thật không có đứa trẻ hồn nhiên thắc mắc “nhà vua không mặc quần” như chuyện ngụ ngôn phương Tây. “Sự thật không bằng phẳng” vẫn chỉ là món hàng xa xỉ ở xứ “thiên đường”.

Cuối năm con mèo, có một sự kiện hay. Dù không được báo chí “lề phải” đăng tin nhưng tầm phủ sóng của nó cũng khá rộng qua status: [“Biết nghe sự thật khó hơn”](#) của Lưu Trọng Văn, một KOLs đình đám với gần 120.000 người theo dõi. Đó là việc bí thư thành uỷ TP HCM Nguyễn Văn Nền gặp gỡ một số trí thức văn nghệ sĩ theo lời mời của Viện Nghiên cứu Phương Đông.

Theo tường thuật của ông Văn, mở đầu cuộc gặp, ông Nền chân thành và mộc mạc nói: “*Hôm nay coi tờ lịch ngày 28.1.2024 có dòng chữ: ‘Những tình yêu chân thành thường không bằng phẳng’.* Có nghĩa là tình yêu chân thành thường gặp chuyện này, chuyện khác. Chúng ta cũng

vậy. Yêu nước, yêu quê hương, yêu nghề chắc chắn gặp bao gặp ghềnh không bằng phẳng. Hôm nay gặp các anh chị tôi chỉ muốn nghe, kể cả những điều không bằng phẳng” (1).

Lãnh đạo cộng sản thường hay trình diễn màn lắng nghe. TP.HCM từng có chương trình “Nói và làm” và hiện đang có chương trình “Dân hỏi – Chính quyền trả lời” phát hàng tháng trên HTV. Nhưng cũng giống như màn trình diễn đại biểu quốc hội tiếp xúc cử tri, tất cả đều nằm trong kịch bản của người tổ chức, nhằm tuyên truyền cho bộ mặt dân chủ của nhà nước toàn trị. Hỏi chuyện không đâu và trả lời chung chung theo nghị quyết.

Riêng với ông Nguyễn Văn Nên, trong chừng mực nào đó, ông biết lắng nghe. Ngay trong những ngày căng thẳng của đại dịch COVID-19, khí thế chống dịch như chống giặc, đem xe tăng hỗ trợ dân mua thực phẩm, lấy kẽm gai, rào sắt xây pháo đài ngăn virus, ngoáy mũi tìm F0, F1, F2 để đưa vào trại tập trung mang tên bệnh viện dã chiến đang hừng hực khí thế, ông Nên đã gặp gỡ các nhà khoa học để lắng nghe. Trong số khách mời có cả người không chống dịch như chống giặc. Từ sau cuộc gặp ấy, giải pháp chống dịch của thành phố (TP) từng bước cởi mở, mềm mại hơn.

Cuộc gặp này có thể là cơ hội để các nhà trí thức, văn nghệ sĩ, nói lên những sự thật nhức nhối đã và đang đè nặng lên số phận người dân TP và cả nước nói chung. Có thể trong tầm giải quyết của ông Nên, cũng có thể ngoài tầm nhưng ít nhiều chuyển đến ông “sự thật không bằng phẳng”.

Vậy các trí thức văn nghệ sĩ đã nói gì? Theo tường thuật của ông Lưu Trọng Văn, đạo diễn Xuân Phượng và chính ông Văn đã lý luận về giá trị sự thật và khen ông Nên biết nghe sự thật.

Nhà thơ Trần Mạnh Hào đọc thơ “Tổ quốc và Tình yêu”, kể chuyện đời xưa không bị bắt nhờ Võ Văn Kiệt. Nhà thơ Nguyễn Duy đọc bài thơ “Đánh thức tiềm lực” nói về sự dối trá, xu nịnh, về những sự ru ngủ dẫn đến tiềm lực bị ngủ yên. Những bài thơ ấy rất hay nhưng rất tiếc, hàng chục năm trước đã từng được Bí Thư Thành Ủy Võ Văn Kiệt lắng nghe, đã xuất bản, chắc hẳn ông Nên cũng từng được biết.

Giá như nhà thơ Trần Mạnh Hào giới thiệu thêm với ông Nên người và chuyện có liên quan đến mình là nhà báo, nhà văn Võ Đắc Danh. Năm 2003, Võ Đắc Danh bị kỷ luật thu thẻ nhà báo vì phẩm luận “Kính thưa nhà thơ Trần Mạnh Hào” đăng trên báo Văn Nghệ Trẻ (2).

Bài phẩm luận được đồng nghiệp trêu đùa là một cái huyết chôn 4 tay bộ trưởng. “Sự thật không bằng phẳng” là, sau bản án nặng nề ấy, Võ Đắc Danh vẫn là người nông dân cầm bút và tiếp tục viết nhiều bút ký gai góc, trong đó nổi bật nhất, thời sự nhất với TP.HCM là bút ký “Đất Thủ Thiêm”. Sự thật xúc động này chưa được phép xuất bản chính thức ở Việt Nam nhưng lan truyền thu hút hàng triệu người đọc trên mạng xã hội (3).

Đó là số phận hàng ngàn người dân tan nhà nát cửa, màn trời chiếu đất, đi kiệu kiện hàng chục năm qua, là định chế bất công, cướp đất của dân, là tiền đề cho tham nhũng sinh sôi nảy nở.

Trong cuộc gặp, ông Nguyễn Văn Nên đã phát biểu: *“Nhà văn Bích Ngân vừa nhắc chuyện tôi tặng ông đại sứ Mỹ cuốn ‘Thời xa vắng’ của Lê Lựu. Tại sao tôi chọn tặng ông đại sứ cuốn tiểu thuyết đó? Tôi đọc ‘Thời xa vắng’, phải đọc ba lần tôi mới hiểu được sự thật nhà văn muốn nói: Nửa đời đầu yêu cái người khác yêu. Nửa đời sau yêu cái mình không có. Vậy là hết... mẹ đời rồi. Cuối cùng mới trở về cái mình có... Đó ông nhà văn ám chỉ đất nước mình đó, rồi cũng nhận ra mình, đi lên, thì quá chậm rồi. Tôi bảo ông đại sứ, đọc cuốn này ông sẽ hiểu hành trình của đất nước tôi”*.

“Thời xa vắng” quả là tiểu thuyết hay, nhưng vấn đề của nó là quan niệm hủ lậu về hôn nhân, tình yêu, đề tài muôn thuở. Tiếc là nhà văn Bích Ngân không nhắc với ông Nên một sự thật khác gần gũi, bức xúc hơn nhiều. Đó là sự kiện chính quyền cưỡng chế trái pháp luật, đập phá, tháo dỡ 503 căn nhà, chiếm giữ hơn 48.000m² đất thổ cư và thổ vườn, hủy hoại và chiếm đoạt tài sản ước tính hơn 100 tỷ đồng của 124 hộ dân với gần 1.000 nhân khẩu, gây thiệt hại đặc biệt nghiêm trọng về tài sản và tổn thất tinh thần hết sức nặng nề, khiến cho người dân mất nhà, mất đất, mất tài sản và mất nguồn sống ngay vào thời điểm giáp tết như hiện nay.

Sự việc man rợ, phi pháp ấy không phải ở đâu xa, mà chính tại Vườn Rau Lộc Hưng, quận Tân Bình, “TP HCM rực rỡ tên vàng” này. Nhà văn Bích Ngân không thể không biết bản chất của sự

việc vì em ruột bà, luật sư Trịnh Vĩnh Phúc là một trong năm luật sư hỗ trợ pháp lý cho dân oan Vườn Rau Lộc Hưng.

Facebook của nhà văn Bích Ngân và luật sư Trịnh Vĩnh Phúc thường xuyên tương tác. Trên Facebook luật sư Trịnh Vĩnh Phúc tràn ngập hình ảnh, bài viết, đơn thư khiếu nại tố cáo. Trong đó, luật sư từng có status phẫn nộ lên án rằng “*Sự kiện Vườn Rau Lộc Hưng sẽ đi vào lịch sử như một vết nhơ của chính quyền, là minh chứng điển hình cho chính sách sai lầm về đất đai ở Việt Nam hiện nay*” (4).

Chính quyền đã tạo dựng nhiều màn trình diễn để che lấp sự thật, trong đó nổi bật là ngày 18-8 2022, UBND Q.Tân Bình, TP.HCM tổ chức tiếp công dân liên quan đến khu “[vườn rau Lộc Hưng](#)“, nhằm lắng nghe và trao đổi các vấn đề mà người dân quan tâm (5). Nhưng thực chất đây chỉ là màn trình diễn để đọc cho người dân nghe bài diễn văn viết sẵn của chính quyền.

Ngày 24-10-2022 người dân vườn rau Lộc Hưng đã có đơn khiếu nại tố cáo khẩn cấp, trong đó yêu cầu Chủ tịch Ủy ban nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh thực hiện tiếp công dân đối với người dân Vườn Rau Lộc Hưng về các yêu cầu, khiếu nại, tố cáo. Luật sư Trịnh Vĩnh Phúc cùng các đồng nghiệp đã ký tên trong đơn này (6).

Viết đến đây, chợt nhớ đến chuyện tiểu lâm chính trị. Hai công dân Mỹ và Nga tranh nhau về nền dân chủ của nước mình. Anh Mỹ khoe, ở xứ tôi, ai cũng có thể gặp Tổng thống Truman phê phán những sai lầm của ông ta. Anh Nga phản pháo, nước tôi cũng vậy, ai cũng có thể gặp đồng chí Brenhep để phê phán sai lầm của ông Truman.

“Sự thật không bằng phẳng” mà các trí thức văn nghệ sĩ nói với ông Nguyễn Văn Nền là sự thật của thời xa lắc, ở nơi không xác định. Thủ Thiêm, Vườn Rau Lộc Hưng là vết thương mưng mủ, tiêu biểu cho căn bệnh ung thư tham nhũng của xã hội hiện nay. Không riêng của Sài Gòn mà cả nước. Có lẽ quá gai góc nên nó thành bằng phẳng.

Tiếc cho ông Nền, trong số những nghệ sĩ, trí thức mà ông được chọn để nghe sự thật không có đứa trẻ hồn nhiên thắc mắc “nhà vua không mặc quần” như chuyện ngụ ngôn phương Tây. “Sự thật không bằng phẳng” vẫn chỉ là món hàng xa xỉ ở xứ “thiên đường”.

Chú thích:

1-

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid0BUHcai7cnhpxYF3dfr3ustSNvkg1LRtEtqWjgLHAzzK6YLWEzDmZ59Gk4RBFnWqvl&id=100009457401127

2-

https://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/JournalistVoDacDanhPart1_MThuy-20070930.html

3- <https://baotienngdan.com/2018/09/29/dat-thu-thiem-ky-vii-tao-ban/>

4-

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid02hTtoonPVMZ8RtbZnEXQSxt1natsFnti9rGRWHBudpfN2h79PSHv8W41JGRzy2fvvl&id=100005679961364

5-

<https://thanhnien.vn/tphcm-qtan-binh-doi-thoai-voi-nguoi-dan-vuon-rau-loc-hung-giai-dap-4-noi-dung-1851489587.htm>

6-

<https://vietnamthoibao.org/vntb-nguoi-dan-vuon-rau-loc-hung-tiep-tuc-khieu-nai-va-to-cao-khan-cap/>

<https://www.rfavietnam.com/node/7923>